

EGZAMIN ÓSMOKLASISTY

od roku szkolnego 2018/2019

JĘZYK POLSKI

Zasady oceniania rozwiązań zadań
z przykładowego arkusza egzaminacyjnego (EO_1)

GRUDZIEŃ 2017

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa

Zadanie 1. (0–1)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

17) przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia.

Klasy VII i VIII

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PF

Zadanie 2. (0–2)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność.

a)

Zasady oceniania

1 pkt – podanie sposobów reklamowania i wyjaśnienie efektu działań podjętych przez pana Eugeniusza.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie (ocenione na 1 pkt)

Pan Eugeniusz układał hasła reklamujące półpancerze i ogłosił promocję, przy zakupie półpancerzy można było dostać prezent. Te działania nie zwiększyły zainteresowania kupnem półpancerzy.

b)

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie wyjaśnienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie (ocenione na 1 pkt)

Staruszek i pan Eugeniusz umówili się, że będą udawać, iż staruszek jest bardzo zainteresowany kupnem wszystkich półpancerzy. Inni klienci słyszeli tę rozmowę i wydawało im się, że półpancerze są bardzo potrzebne i niezwykle popularne i dlatego sami chcieli je mieć.

Zadanie 3. (0–1)**Wymagania ogólne**

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

5) omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym [...] punktu kulminacyjnego;

7) opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna, tj. poprawnie przyporządkowane wszystkie (trzy) wydarzenia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna, tj. co najmniej jedno wydarzenie niepoprawnie przyporządkowane, albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1D, 2C, 3A

Zadanie 4. (0–2)**Wymaganie ogólne**

III. Tworzenie wypowiedzi.

6. Poznajowanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania, oraz rozpoznawanie manipulacji językowej.

Wymaganie szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

8) rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji [...], określa ich funkcję.

Zasady oceniania

2 pkt – w uzasadnieniu uwzględnienie obu wskazanych elementów (odwołanie do definicji oraz do utworu Sławomira Mrożka).

1 pkt – w uzasadnieniu uwzględnienie jednego wskazanego elementu (odwołanie do definicji lub do utworu Sławomira Mrożka).

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania (ocenione na 2 pkt)

- *Uważam, że scenka odegrana przez staruszkę i pana Eugeniusza to manipulacja. Manipulacja oznacza, że zmieniamy fakty tak, żeby służyły do nakłonienia kogoś do działania. Staruszek tylko udawał ogromne zainteresowanie półpancerzami, żeby inni klienci je kupili.*
- *Moim zdaniem scenka ta jest perswazją, ponieważ staruszek przywoływał argumenty związane z rodziną, aby przekonać pana Eugeniusza do sprzedaży półpancerzy.*

Zadanie 5. (0–1)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. [...] Umiejętność mówienia o nich [utworach] z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

10) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz wskazuje ich funkcje w utworze.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

AD

Zadanie 6. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

6) rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 7. (0–2)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].

Wymagania szczegółowe

Klasa IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

16) określa doświadczenia bohaterów literackich [...].

Klasy VII i VIII

Lektura obowiązkowa:

Adam Mickiewicz, *Świtezianka*

a)

Zasady oceniania

1 pkt – podanie autora i tytułu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

(Adam) Mickiewicz, *Świtezianka*

b)

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Główny bohater złamał przysięgę daną dziewczynie i został skazany na wieczne męki.

Zadanie 8. (0–2)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

BAA

Zadanie 9. (0–2)

Wymaganie ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi.

6. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych;
- 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

Zasady oceniania

- 2 pkt – napisanie komentarza, które zawiera stanowisko „za” lub „przeciw” poparte dwoma argumentami.
- 1 pkt – napisanie komentarza, które zawiera stanowisko „za” lub „przeciw” poparte jednym argumentem.
- 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania (ocenione na 2 pkt)

- *Uważam, że reklama jest nam potrzebna. Dzięki niej możemy dowiedzieć się o nowych produktach, o których istnieniu nie mielibyśmy pojęcia. Reklama służy także informowaniu o promocjach i obniżkach, dzięki czemu możemy kupić wymarzony produkt taniej.*
- *Jestem przekonana, że reklama nie jest nam potrzebna. Młodzi ludzie łatwo ulegają wpływom – reklama może przekonać ich do kupowania rzeczy tak naprawdę niepotrzebnych. Wiele reklam zawiera też półprawdy – wyolbrzymiają pozytywne cechy produktów, a przemilczają ich cechy negatywne.*

Zadanie 10. (0–2)

Wymagania ogólne

III. Tworzenie wypowiedzi.

6. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].

IV. Samokształcenie.

2. Rozwijanie umiejętności samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

IV. Samokształcenie. Uczeń:

- 3) korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach [...] selekcjonuje informacje.

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

- 2 pkt – wybór źródła oraz poparcie wyboru dwoma argumentami.
- 1 pkt – wybór źródła oraz poparcie jednym argumentem.
- 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania (ocenione na 2 pkt)

- *Źródło 3.*
Argument 1. *W encyklopedii pojawiają się sprawdzone informacje, jest to źródło naukowe.*

Argument 2. *Autorami encyklopedii są naukowcy o uznanym autorytecie i znawcy zagadnienia.*

• **Źródło 2.**

Argument 1. *Ciekawostki z życia pisarza uatrakcyjnią notatkę dotyczącą jego twórczości.*

Argument 2. *Lektura życiorysu wzbogaconego ciekawostkami może zachęcić młodzież do sięgnięcia po kolejne teksty tego samego autora.*

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi.

4. [...] Rozpoznawanie języka jako działania [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;

3) określa temat i główną myśl tekstu.

Klasy VII i VIII

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

3) formułuje pytania do tekstu.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – podanie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – podanie jednej poprawnej odpowiedzi lub odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1E, 3B, 5A

Zadanie 12. (0–1)

Wymaganie ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;

3) określa temat i główną myśl tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

PP

Zadanie 13. (0–1)**Wymagania ogólne**

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio;

3) określa temat i główną myśl tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 14. (0–2)**Wymagania ogólne**

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury.

2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

11) wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy.

Klasy VII i VIII

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami [...] etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji.

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie obu wierszy tabeli.

1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Wartość	Bohater	Przykład sytuacji z lektury obowiązkowej
ofiarność	Ordon	<i>Ordon jako dowódca Reduty nie chciał poddać się wrogom, dlatego poświęcił swoje życie, wysadzając redutę w powietrze.</i>
wierność	Mały Książę	<i>Mały Książę opuszcza swoją planetę i Różę, aby poznać świat. Na Ziemi spotyka tysiące róż i przekonuje się, że jest wierny tylko swojej Różę.</i>

Zadanie 15. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) rozpoznaje w wypowiedziach części mowy ([...] przysłówek [...]) i określa ich funkcje w tekście.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

BD

Zadanie 16. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Wymagania szczegółowe

Klasy VII i VIII

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

2) rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny [...];

3) zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

FP

Zadanie 17. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

5) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 18. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

3. Poznanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.

Wymaganie szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

8) rozróżnia [...] antonimy, rozumie ich funkcje w tekście [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 19. (0–1)

Wymaganie ogólne

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisanie zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

Wymaganie szczegółowe

Klasa IV–VI

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 20. (0–3)

Wymagania ogólne

II. Kształcenie językowe.

5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisanie zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.

Wymagania szczegółowe

Klasy IV–VI

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

3) używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej;

7) dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;

2) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;

4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów [...].

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] zaproszenie [...].

Zasady oceniania

Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględnione 2 argumenty; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 punkt – łącznie nie więcej niż dwa błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 punktów – łącznie trzy lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Przykładowe rozwiązanie

ZAPROSZENIE

Serdecznie zapraszamy wszystkich zainteresowanych reklamą na spotkanie z wybitnym specjalistą w dziedzinie reklamy, Panem Janem Kowalskim. Będzie to jedyna okazja w naszej szkole, aby dowiedzieć się, jak powstają reklamy. Pan Kowalski zgodził się także pokazać dwa nieemitowane jeszcze spoty reklamujące najnowszą grę komputerową.

Spotkanie odbędzie się w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Lęborku, w sali nr 23, dn. 23.01.2018 r. o godz. 13.00.

*Zapraszamy!
Samorząd Uczniowski*

Uczeń uzyskał 3 punkty za to rozwiązanie, w tym:

- 2 punkty za treść i formę – pełna realizacja wymagań dotyczących formy (uwzględnienie adresata, nadawcy, celu oraz miejsca i czasu wydarzenia) i treści (zgodność z poleceniem, uwzględnienie dwóch argumentów przekonujących do udziału w tym spotkaniu);
- 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną – w pełni poprawny zapis.

Zadanie 21. (0–20)

Wypracowanie o charakterze argumentacyjnym

Temat 1.

Napisz list otwarty skierowany do rówieśników, w którym przekonasz ich, że warto pomagać ludziom. W argumentacji wykorzystaj interpretację wiersza Tadeusza Różewicza *List do ludożerców* i odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów. List podpisz jako XYZ.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej oraz umiejętność mówienia o nich z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym.
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich [...].

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisania zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę i problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- 17) przedstawia własne rozumienie utworów i je uzasadnia;
- 19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- 20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów.

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, dokonuje ich hierarchizacji.

Klasy VII i VIII

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...];
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
- 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
- 5) odróżnia przykład od argumentu;
- 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
- 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] list [...].

Zasady oceniania*1. Realizacja tematu wypowiedzi*

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedności ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, należy ocenić ją na 0 pkt.
- Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź należy przyznać 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, należy ocenić ją na 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), należy przyznać 0 pkt w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *realizacji tematu wypowiedzi, elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych*. W pozostałych kryteriach należy przyznać 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.

7. W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty* w danym roku szkolnym.
8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Oznaczanie błędów w wypowiedzi pisemnej

Rodzaj błędu	Graficzny sposób oznaczenia	Przykład	Literowy sposób oznaczenia
błąd językowy (fleksyjny, składniowy, leksykalny, frazeologiczny, słowotwórczy)	podkreślenie linią prostą	<i>Należy ufać <u>przyjacielom</u>.</i>	jęż.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	<i>Marek √ rowerem.</i>	jęż.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	<i>Słońce <u>gżeje</u>.</i>	ort.
błąd interpunkcyjny	znak X w miejscu brakującego znaku przestankowego lub niepoprawnej interpunkcji	<i>Obiecał X że napisze list.</i>	int.
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie słowa kołem	<i>Należy ufać <u>przyjacielom</u>.</i>	jęż./ort.
błędy logiczne	podkreślenie linią falistą	<i>Włożyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u>.</i>	log.
fragment nie na temat	objęcie nawiasami kwadratowymi	<i>[Fragment odbiegający od tematu.]</i>	tem.
błąd graficzny	podkreślenie dwiema liniami	<i>Słońce <u>śweci</u>.</i>	graf.

Przykładowe ocenione rozwiązania

Przykład 1.

Warszawa, 18 grudnia 2017 r.

Koleżanki i Koledzy!

Zwracam się do Was, ponieważ zamierzam przekonać Was – moich rówieśników, że warto podejmować działania na rzecz innych. W ten sposób zmieniamy życie nie tylko tych, którym pomagamy, ale także własne. Wiem to, bo sama tego doświadczyłam.

Od roku jestem wolontariuszką i pomagam dzieciom w hospicjum. Początki nie były łatwe, ale teraz nie wyobrażam sobie, żeby choć raz w tygodniu nie odwiedzić moich nowych przyjaciół. Zaczęłam doceniać, jak ważne jest budowanie relacji z ludźmi i mierzenie się z własnymi słabościami.

Dzięki pracy w wolontariacie zrozumiałam, że wystarczy uważnie rozejrzeć się dookoła, by dostrzec wśród nas ludzi, którzy nie potrafią prosić o pomoc, a bardzo jej potrzebują. Nie chcę tak jak Tadeusz Różewicz pisać „Listu do ludożerców”, bo wierzę, że zwłaszcza młodzi ludzie są wrażliwi na krzywdę innych. Poeta zauważa nasz egoizm i obojętność, gdy depczemy słabszych, ale – chyba – tak jak ja ma nadzieję, że możemy się zmienić. Nie musimy „patrzeć wilkiem na człowieka” i „zjadać się”, możemy zamienić słowa: „ja”, „mnie” na „ty”, „wasz”. Zacznijmy od prostych rzeczy – posuńmy się trochę i ustąpmy miejsca innym. Bądźmy ludzcy, lecz nie tylko z obawy że „nie zmartwychwstaniemy naprawdę”, ale dlatego, że warto być dobrym człowiekiem.

O niezwyklej mocy pomagania innym świadczą losy harcerzy z „Kamieni na szaniec”. Moim ukochanym bohaterem tej książki jest Zośka. Był odważny, lojalny, gotowy do niesienia pomocy, do poświęcenia się w imię przyjaźni. Zośka wraz z chłopcami z Szarych Szeregów odbili Rudego z rąk gestapo. Janek Bytnar umarł, ale ostatnie chwile życia spędził wśród najbliższych, a nie w więzieniu, w poczuciu, że jego życie ma sens. Myślę, że i dla Zośki było to bardzo ważne; udowodnił samemu sobie, że można na nim polegać.

Mam nadzieję, że przekonałam Was, ludzi jak ja młodych, że istotą człowieczeństwa i sensem naszego życia jest przede wszystkim życie dla innych. Nie można być dobrym człowiekiem, jeśli przechodzi się obojętnie obok ludzkiego cierpienia.

Pomagajmy... Warto.

Pozdrawiam Was i liczę na Was!
XYZ

1. Realizacja tematu wypowiedzi: 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – list otwarty; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do interpretacji wiersza Tadeusza Różewicza *List do ludożerców* oraz do wybranej lektury obowiązkowej; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.

2. Elementy retoryczne: 5 pkt – pogłębiona argumentacja; argumenty zilustrowane trafnymi przykładami – własne doświadczenia, interpretacja wiersza, odwołanie się do *Kamieni na szaniec*; uczeń porządkuje argumentację – zaczyna od własnych doświadczeń, następnie przechodzi do interpretacji wiersza Tadeusza Różewicza, a kończy pracę argumentem odnoszącym się do lektury obowiązkowej – *Kamienie na szaniec*.

- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie interpretacji wiersza Tadeusza Różewicza oraz przywołanej lektury *Kamienie na szaniec* Aleksandra Kamińskiego – tekstów wskazanych w poleceniu; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Przykład 2.

Warszawa, 18 grudnia 2017 r.

Koleżanki i Koledzy!

Dobrze wiecie, że świat jest pełen dobrych i złych ludzi. Ci pierwsi pomagają innym, drudzy są obojętni na krzywdę i panujące zło. Ja chcę Was przekonać, że warto pomagać innym i znaleźć się po jasnej stronie mocy.

Posłuchajcie się więc argumentem, którego użył autor wiersza „List do ludożerców”. Jeśli nie będziemy pomagać innym, to nie zmartwychwstaniemy naprawdę. Nie możemy przecież zachowywać się jak wilki i wzajemnie zjadać, bo nie zostaniemy zbawieni. Tadeusz Różewicz w swoim wierszu ostrzega przed zachowaniami, które mogą nas zamienić w tytułowych ludożerców.

Aby przekonać Was, że warto pomagać, podam jeszcze jeden argument. Bohaterowie „Zemsty” Aleksandra Fredry – Waclaw i Klara – nie mogli być razem, bo ich ojcowie nie żyli ze sobą w zgodzie. Prosił o pomoc Podstolinę. Waclaw błagał ojca, by nie zmuszał go do ślubu z inną kobietą, a nawet przekupił Papkina, żeby jako jeniec znaleźć się w domu Cześnika. Gdyby nie intrygi sąsiadów, które wyszły młodym na dobre, to Klara i Waclaw byłiby bardzo nieszczęśliwi i mogłoby dojść do jakiejś tragedii. Losy zakochanych w sobie młodych bohaterów „Zemsty” to swoista przestroga dla nas, a zarazem drogowskaz, jak postępować w życiu – warto pomagać, żeby inni mogli być szczęśliwi i mogli spełniać swoje marzenia.

Wierzę, że potrafiłem namówić wszystkich do tego, aby pomagać innym. Wtedy świat będzie lepszy, ludzie szczęśliwsi, a my zasłużymy na nagrodę.

Z pozdrowieniami
XYZ

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – list otwarty; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia (uczeń odwołuje się do wiersza Tadeusza Różewicza) oraz do innego utworu literackiego (*Zemsty*); wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 3 pkt – praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt (powierzchnowa argumentacja – przedstawiono dwa argumenty poparte dwoma przykładami; wypowiedzi brak wnikliwości).
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 1 pkt – funkcjonalne wykorzystanie wiersza Tadeusza Różewicza, funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego (*Zemsty*), błąd rzeczowy (*bo ich ojcowie*).
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.

- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Wypracowanie o charakterze twórczym

Temat 2.

Wyobraź sobie, że losy Aliny i Balladyny potoczyły się inaczej. Dokończ opowiadanie, w którym zmienisz historię ich życia. Napisz swoją pracę tak, żeby wykazać, że dobrze znasz *Balladynę* Juliusza Słowackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Zapadł zmierzch. Alina i Balladyna z pełnymi dzbanami malin wróciły do chaty.

Wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...].
2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].
3. Kształcenie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].
6. Poznawanie wybranych dzieł wielkich pisarzy polskich [...].

II. Kształcenie językowe.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego [...] pisanie zgodnego z zasadami [...] pisowni polskiej.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi [...] pisemnych.
5. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych i dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętność organizacji tekstu.

Wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

Klasy IV–VI

- 9) charakteryzuje [...] bohaterów w czytanych utworach;
- 12) określa tematykę i problematykę utworu;
- 15) objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach;
- 16) określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi;
- 17) przedstawia własne rozumienie utworów i je uzasadnia;
- 19) wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach;
- 20) wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów.

Klasy VII i VIII

- 7) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
- 9) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...].

Klasy IV–VI

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych [...] opowiadanie (twórcze [...]) [...].

Klasy VII i VIII

1. Elementy retoryki. Uczeń:

- 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
- 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...];
- 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami [...].

Zasady oceniania*1. Realizacja tematu wypowiedzi*

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	Funkcjonalna narracja. Logiczny układ zdarzeń. Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	Narracja częściowo funkcjonalna. Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Poprawność rzeczowa.
1 pkt	Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedności ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszych środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków Zakres środków	Nie więcej niż 2 błędy językowe	3–4 błędy językowe	5–6 błędów językowych	7–9 błędów językowych	10 lub więcej błędów językowych
Szeroki zakres środków językowych, tzn. • zróżnicowana składnia • zróżnicowana leksyka, w tym np. bogata frazeologia, precyzyjne słownictwo, umożliwiające pełną i swobodną realizację tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt
Zadawalający zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka stosowne / odpowiednie do realizacji tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. składnia i leksyka proste / ograniczone, utrudniające realizację tematu.	2 pkt	1 pkt	0 pkt	0 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył zadowalającego zakresu środków językowych i popełnił 4 błędy językowe, należy przyznać 2 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

- Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, należy ocenić ją na 0 pkt.
- Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź należy przyznać 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, należy ocenić ją na 0 pkt.
- Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), należy przyznać 0 pkt w każdym kryterium.
- Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *realizacji tematu wypowiedzi*, *elementów retorycznych* oraz *kompetencji literackich i kulturowych*. W pozostałych kryteriach należy przyznać 0 punktów.
- Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym

internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, zostanie unieważniony.

7. W ocenie poprawności językowej nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzenia egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty* w danym roku szkolnym.
8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Oznaczanie błędów w wypowiedzi pisemnej

Rodzaj błędu	Graficzny sposób oznaczenia	Przykład	Literowy sposób oznaczenia
błąd językowy (fleksyjny, składniowy, leksykalny, frazeologiczny, słowotwórczy)	podkreślenie linią prostą	<i>Należy ufać <u>przyjacielowi</u>.</i>	jęz.
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	<i>Marek √ rowerem.</i>	jęz.
błąd ortograficzny	otoczenie słowa kołem	<i>Słońce <u>gżeje</u>.</i>	ort.
błąd interpunkcyjny	znak X w miejscu brakującego znaku przestankowego lub niepoprawnej interpunkcji	<i>Obiecał X że napisze list.</i>	int.
błąd językowy i ortograficzny w jednym słowie	podkreślenie linią prostą i otoczenie słowa kołem	<i>Należy ufać <u>przyjacielowi</u>.</i>	jęz./ort.
błędy logiczne	podkreślenie linią falistą	<i>Włożyłem kurtkę, <u>bo było gorąco</u>.</i>	log.
fragment nie na temat	objęcie nawiasami kwadratowymi	<i>[Fragment odbiegający od tematu.]</i>	tem.
błąd graficzny	podkreślenie dwiema liniami	<i>Słońce <u>śweci</u>.</i>	graf.

Przykładowe ocenione rozwiązanie

Zapadł zmierzch. Alina i Balladyna z pełnymi dzbanami malin wróciły do chaty. Radość matki nie miała granic, kiedy okazało się, że to Alina, pracowita i skromna, przyniosła ich więcej. Kirkor był zadowolony z takiego obrotu sprawy, chociaż to zadowolenie zakłócał mu jakiś niedosyt. W końcu to nie on zdecydował o wyborze żony, tylko bliżej nieokreślony przypadek. Może ślepy los? Nie mylił się przy tym, bo to nimfa Goplana maczała palce w całej intrydze. Niestety nie wszystko przebiegało zgodnie z jej życzeniami. W jej zamyśle to nie Alina miała zostać żoną Kirkora. Toteż Goplana postanowiła doprowadzić swoje plany do końca. Zapytacie dlaczego?

Otóż nimfa pokochała Grabca, prostego wieśniaka, ale ten zakochany był bez pamięci w Balladynie. Przebiegła Goplana chciała w związku z tym doprowadzić do małżeństwa Kirkora i Balladyny, aby Grabca mieć tylko dla siebie. Nie udało się, bo plany pokrzyżowała jej pracowitsza od Balladyny Alina, która zebrała więcej malin niż siostra. Rozzłoszczona Goplana musiała wymyślić inny podstęp. Na razie jednak Kirkor zabrał Alinę do zamku i przyrzekł jej, że wróci do chaty w lesie po jej matkę i siostrę.

Minęło zaledwie kilka dni od wyjazdu księcia i jego pięknej narzeczonej, Aliny, kiedy pewnego wieczora do chaty w lesie zastukał Grabiec, aby poprosić o rękę Balladyny. Dziewczyna jednak uprosiła matkę, żeby ta nie wyraziła zgody na małżeństwo. Przez cały czas marzyła bowiem, że kiedy pojadą do zamku Kirkora, uda jej się oczarować księcia i zmienić jego zamiary. Matka na prośbę córki nie zgodziła się na małżeństwo. Tego już było za wiele. Goplana w obawie, że Grabiec nie przestanie zabiegać o względy Balladyny, kazała swoim sługom podpalić chatę wdowy. W pożarze zginęła Balladyna i jej matka, a nieszczęśliwy Grabiec utopił się z żalu w jeziorze.

Kiedy Alina dowiedziała się o śmierci najbliższych jej osób, wpadła w rozpacz, a w końcu zamknęła się w wieży, nie mogła sobie bowiem darować, że opuściła matkę.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (przedstawienie zmienionych losów bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego oraz wykazanie się znajomością utworu *Balladyna*); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy twórcze:** 5 punktów – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: opisu, charakterystyki bohaterów, określenie czasu i miejsca akcji, zwrot akcji, puenta; twórcze wykorzystanie treści dramatu Juliusza Słowackiego *Balladyna*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej (*Balladyna*); poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.